

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ**

Ερ. Φ.: 104

Ταχ. Δ/ση: Μπουμπουλίνας 20-22
Ταχ. Κώδ : 106 82
Τηλέφωνο : 2131322-362, 363, 368
Fax : 210-82.01.426
Email : atneke@culture.gr

**ΠΡΟΣ: Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων
ΚΟΙΝ: Βουλευτή κα Κυριακή Μάλαμα**

Θέμα: Απάντηση στη με αριθμό πρωτοκόλλου 3597/21.2.2025 Ερώτηση με θέμα:
«Να αναδειχθούν άμεσα η βυζαντινή κρήνη κι η παλαιοχριστιανική Βασιλική στην
Ξηροκρήνη Θεσσαλονίκης»

Σε απάντηση της με αριθμ. πρωτοκόλλου 3597/21.2.2025 Ερώτησης της Βουλευτού κας Κυριακής Μάλαμα και σύμφωνα με τα στοιχεία που έθεσαν υπόψη μας οι αρμόδιες Υπηρεσίες, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Οι Οθωμανικές κρήνες της Θεσσαλονίκης αποτελούν κηρυγμένα ιστορικά διατηρητέα μνημεία της πόλης, υλικά τεκμήρια του νεότερου ιστορικού παρελθόντος της. Σήμερα διατηρούνται 15 κρήνες του υδροδοτικού δικτύου της οθωμανικής πόλης και η αποκατάσταση και επαναλειτουργία των δημόσιων κρηνών υπήρξε μια από τις προτεραιότητες του Υπουργείου Πολιτισμού για την πόλη της Θεσσαλονίκης. Το Δεκέμβριο του 2024, υπεγράφη μεταξύ του Υπουργείου Πολιτισμού και Δήμου Θεσσαλονίκης, Προγραμματική Σύμβαση Πολιτισμικής Ανάπτυξης, για την αποκατάσταση 8 οθωμανικών κρηνών που βρίσκονται σε κοινόχρηστους χώρους της 3ης Δημοτικής Ενότητας της πόλης ώστε, μετά τη συντήρησή τους, να ακολουθήσει και η σχετική ανάδειξη του περιβάλλοντος χώρου τους. Το έργο της αποκατάστασης των εν λόγω κρηνών προϋπολογισμού 200.0000€, χρηματοδοτείται και υλοποιείται από το ΥΠΠΟ ενώ ο Δήμος εκπονεί και θα υλοποιήσει τις μελέτες ανάπλασης του περιβάλλοντος χώρου τους, καθώς και την υδροδότησή τους. Επισημαίνεται, ότι για τις κρήνες της οθωμανικής περιόδου που βρίσκονται σε ιδόκητους χώρους στην εν λόγω Δημοτική Ενότητα, θα ακολουθήσει συνέχεια του προγράμματος αποκατάστασής τους, σε συνεργασία του Υπουργείου Πολιτισμού και του Δήμου Θεσσαλονίκης.

Όσον αφορά στην οθωμανική κρήνη που διατηρείται στον ακάλυπτο χώρο της οικοδομής επί της οδού Διδασκαλίσσης Παπαθανασίου 42B στην περιοχή της Ξηροκρήνης του Δήμου Θεσσαλονίκης, σύμφωνα με την Εφορεία Αρχαιοτήτων Πόλης Θεσσαλονίκης είναι επισκέψιμη για επιστημονικούς λόγους, κατόπιν σχετικής συνεννόησης των ενδιαφερομένων με την Εφορεία και σε συνεργασία με τους ιδιοκτήτες της πολυκατοικίας, οι οποίοι έχουν την κυριότητα του ακάλυπτου χώρου.

Αναφορικά με το ερώτημα για την πρωτοβυζαντινή βασιλική επί της οδού Μαργαροπούλου 20, σύμφωνα με την Εφορεία Αρχαιοτήτων Πόλης Θεσσαλονίκης, τα αρχιτεκτονικά κατάλοιπα αυτής αποκαλύφθηκαν κατά τις σωστικές ανασκαφές σε οικόπεδο για την ανέγερση τριών πολυκατοικιών. Σύμφωνα με την με αρ. ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Β1/Φ34/35820/931/28.7.1995 Απόφαση έγκρισης μελέτης ανέγερσης οικοδομής στο δυτικό 1/3 του οικοπέδου επί της οδού Μαργαροπούλου 20, τα αρχιτεκτονικά κατάλοιπα της

βασιλικής διατηρήθηκαν στον ακάλυπτο χώρο της πολυκατοικίας. Σύμφωνα με την ανωτέρω απόφαση, ο ακάλυπτος χώρος είναι περιφραγμένος και προσβάσιμος από τη πυλωτή, από όπου έχει εξασφαλιστεί και η οπτική προσέγγιση του πρωτοβυζαντινού ναού. Το μνημείο είναι επίσης ορατό από το παρακείμενο πάρκο επί της οδού Στ. Ρεγκούκου και επισκέψιμο για επιστημονικούς λόγους, κατά την ως άνω διαδικασία.

Ο περιβάλλων χώρος και των δύο μνημείων συντηρείται από τους ιδιοκτήτες των πολυκατοικιών. Η Εφορεία Αρχαιοτήτων Πόλης Θεσσαλονίκης παρεμβαίνει, ανάλογα με τις εποχιακές και ειδικές ανάγκες, για τον καθαρισμό των δύο μνημείων και πραγματοποιεί σωστικές επεμβάσεις στερέωσής τους, από το εξειδικευμένο προσωπικό της.

Όσον αφορά στο δεύτερο ερώτημα, η Πύλη του Αρχαιολογικού Κτηματολογίου περιλαμβάνει τα μνημεία για τα οποία έχει δημοσιευτεί σε ΦΕΚ πράξη κήρυξης ή έχει εκδοθεί διαπιστωτική απόφαση χαρακτηρισμού. Ωστόσο, καθώς βάσει του ν. 4858/2021 η προστασία των μνημείων που χρονολογούνται μέχρι το 1830 είναι αυτοδίκαιη χωρίς να απαιτείται η δημοσίευση διοικητικής πράξης, οι εγγραφές για τα μνημεία της Επικράτειας διαρκώς εμπλουτίζονται ή και τροποποιούνται, σύμφωνα με τα στοιχεία που προκύπτουν από τις αρμόδιες Υπηρεσίες του Υπουργείου Πολιτισμού και από το Αρχείο της Διεύθυνσης Διαχείρισης Εθνικού Αρχείου Μνημείων.

Ως εκ τούτου, η κρήνη στην οικοδομή επί της οδού Διδασκαλίσσης Παπαθανασίου 42B, η μοναδική εκτός των τειχών της οθωμανικής πόλης, είναι χαρακτηρισμένη το 1985 ως μνημείο (Β' 662) και είναι καταχωρημένη στη Διαδικτυακή Πύλη του Αρχαιολογικού Κτηματολογίου, στο σημείο: <https://www.arxaiologikoktimatologio.gov.gr/el/search-data-ap/?type=Monument&id=149520>.

Η Βασιλική Ξηροκρήνης είναι καταχωρημένη στη Διαδικτυακή Πύλη του Αρχαιολογικού Κτηματολογίου, στο σημείο χάρτη: <https://www.arxaiologikoktimatologio.gov.gr/el/search-data-map?id=152425&type=Monument> καθώς και στο περιγραφικό δελτίο στο σημείο: https://www.arxaiologikoktimatologio.gov.gr/el/monuments_info?id=152425&type=Monument, όπου όλοι οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να ενημερωθούν για τα εν λόγω μνημεία.

Η Υπουργός Πολιτισμού
ΛΙΝΑ ΜΕΝΔΩΝΗ

Εσωτερική Διανομή:

1. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Πολιτισμού
2. ΓΔΑΠΚ
3. ΔΒΜΑ
4. ΔΔΕΑΜ
5. ΕΦΑ Πόλης Θεσσαλονίκης